

les alqueries pèdia

Col·lecció fotogràfica de Rafa Marcos

Rafa Marcos, que està col·laborant molt activament amb lesAlqueriespèdia, ens fa arribar este grupet de fotos de moltíssim interès, algunes de més d'un segle. En tots els cassos ens han arribat com a còpies digitals amb major o menor qualitat; tot i això, pensem que val la pena reproduir-les pel seu valor documental.

De nou demanem a les lectores i lectors de lesAlqueriespèdia que ens faciliten les imatges que creguen interessant per al poble.

Una foto del grup de xiques de l'escola de la Plaça cap al 1905. Els xiquets ocupaven la planta baixa i les xiquetes el primer pis; elles estudiaven de lletra de matí i de vesprada feien costura. En aquell moment s'ajuntaven en una mateixa classe les xiquetes de diferents edats; per a les fotos les menudes es posaven davant i les majors darrere (estan pujades en algun tipus d'estructura que arriba molt alt). La mestra és Doña Paca, que sempre es posava de perfil. Doña Paca era de Cullera, va vindre a les Alqueries amb el seu marit (Don Juan), mestre de xiquets, i es van quedar al poble deixant alguns descendents. A més de Doña Paca també reconeixem a la *tia* Dorotea, a la dreta, fent calça. La parra és preciosa, i dalt de tot, pujat a la reixa, hi ha un únic xiquet. Entre les

alumnes imaginem a algunes de les cinc germanes *peregrines*, quatre de les quals van morir l'any 1918 en la *cucaratxa* (l'anomenada "grip espanyola", una de les pitjors pandèmies de la història, amb 50 milions de morts en tot el món, que a la província de Castelló va començar a les Alqueries).

Segurament les avisarien que anaven a fer-se una foto a l'escola, perquè les xiquetes van totes molt arreglades: veiem medalles, llaços, els monyets molt ben replegadets, ratlles molt ben partides i roba de mudar. En aquell temps també s'estilaven les tuferes: pentinats amb volum com el que pareix dur la *tia* Dorotea. Quant a la vestimenta, veiem moltes xiquetes vestides de negre i potser de gris, és a dir, de dol i mig dol.

*****

13 musics de la banda entre 1909 i 1911. El xiquet del flautí és Vicent Molés Taurà, fill de la molinera que veurem en la foto; era el major de cinc germans, nascut en 1900. Al saxo el *tio* Roig del Palmero, del que es pot llegir al [llibre de Mn. Salvador](#). Davant mateix, Batiste Ros Vicent, germà de Vicenteta la Paua, que també veurem retratada en esta pàgina. A l'oboè Pascual Marco Usó, que va morir l'any 25 de terçiana (el paludisme o malària), als 30 anys, després de vindre mal de la mili en la guerra de Marroc. L'única xiqueta és Maria de Fèlix, davant de son pare i de son tio (l'altre home amb barret).

Fixeu-vos que el marquet o paspartú, amb flors en relleu, és el mateix que el de la foto anterior. Suposem que seria un fotògraf habitual en el poble.

*****

Maria Gràcia Taurà Ribelles, una xica de Vila-real que va agafar el molí de l'Anglés, retratada amb una cadira i un brot florit de taronger.

*****

Un retrat de la *tia* Vicenteta *la Paua*, morta cap a 1960 als 82 anys. És la que va manar serrar els cabets de la imatge de la Mare de Déu del Niño Perdido, [tal com es conta a lesAlqueriespèdia](#), i la que va salvar el copó amb les hostietes, que es van menjar la família per evitar el sacrilegi. Els sogres eren els casers a casa Márquez, i ella se'n va fer càrrec amb el seu marit fins a l'any 36, quan es va vendre el Replà. Vicenteta era una dona molt decidida que ajudava en els parts i anava a amortallar quan hi havia algun difunt. Era una persona molt estimada al poble, potser això li va salvar la vida quan es va enfrontar al saqueig de la casa de Márquez.

*****

Mossén Miguel, afusellat en els primers mesos de la Guerra civil, amb un grup de 37 xiquetes, possiblement del catecisme. La foto serà de mitjans dels anys 20 (cap a 1926). Es diu que està feta a casa Márquez -les xiquetes anirien al catecisme a l'església del Replà. Fixeu-vos en la tira de catrets en què estan assegudes; els catrets són unes fabuloses cadiretes plegables lamentablement en desús, que utilitzaven les dones en diferents ocasions: en misses, per vetlar difunts... La de la seua esquerra era la seua germana, i a l'altre costat està Maria *del Pou*, germana de Mn. Salvador. Baix a l'esquerra, la primera i la tercera, que van vestides igual, són les "senyoretetes de Márquez", les filles del propietari. A l'altre extrem i a la fila de dalt, rossa i amb un gran llaç damunt del cap, Elisa *la Trampeta*, i al seu costat Rosa *la Perigalla*. Davant de la porteta, la més alta, és Fraisqueta *la Palmera*. Agraïrem tota la ajuda per identificar a les xiquetes.

*****

De nou Mn. Miguel rodejats de 22 xiquets de catecisme en el mateix lloc que la foto anterior i segurament en el mateix dia. Seuen davant i darrere d'un banc d'església, ara ja sense catrets, que eren seient exclusivament de dona. Ens resulta curiós que hi haja menys xiquets que xiquetes, potser ells estigueren més exempts d'obligacions religioses, en un moment d'altíssima conflictivitat social i religiosa. En aquells moments els xiquets portaven pantaló curt tot l'any, i espadenyas de careta, i tirants en compte de cinturó. A la dreta i darrere del retor, amb bruseta negra, podem veure a Pau Vilar Ros, un dels que van serrar els cabets de la imatge de la Mare de Déu per salvar-los del saqueig; i el més xicotet, dalt, davant de la reixa, el seu cosinet Batiste Ros Ventura. Amb el bracet recolzat en el braç del banquet està Batiste Mingarro, fill de Peregrina, una de quatre germanes que van morir en l'epidèmia de la *cucaratxa* el 1918. Amb la camisa blanca i sandàlies, davant i a la dreta del retor, els fills de Márquez.